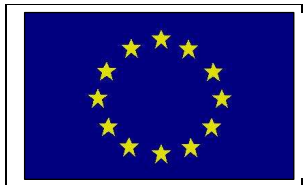

*Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXVI/335/10
Rady Gminy w Będzinie z dnia 27 stycznia 2010 r.*

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

PLAN

ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

WIERZCHOMINO

NA LATA

2010-2017

Grudzień 2009

Projekt jest finansowany z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2007-2013

Projekt jest finansowany z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2007-2013

Autor:

Rada Sołecka
Sołectwa Wierzchomino

Koordynator opracowania:

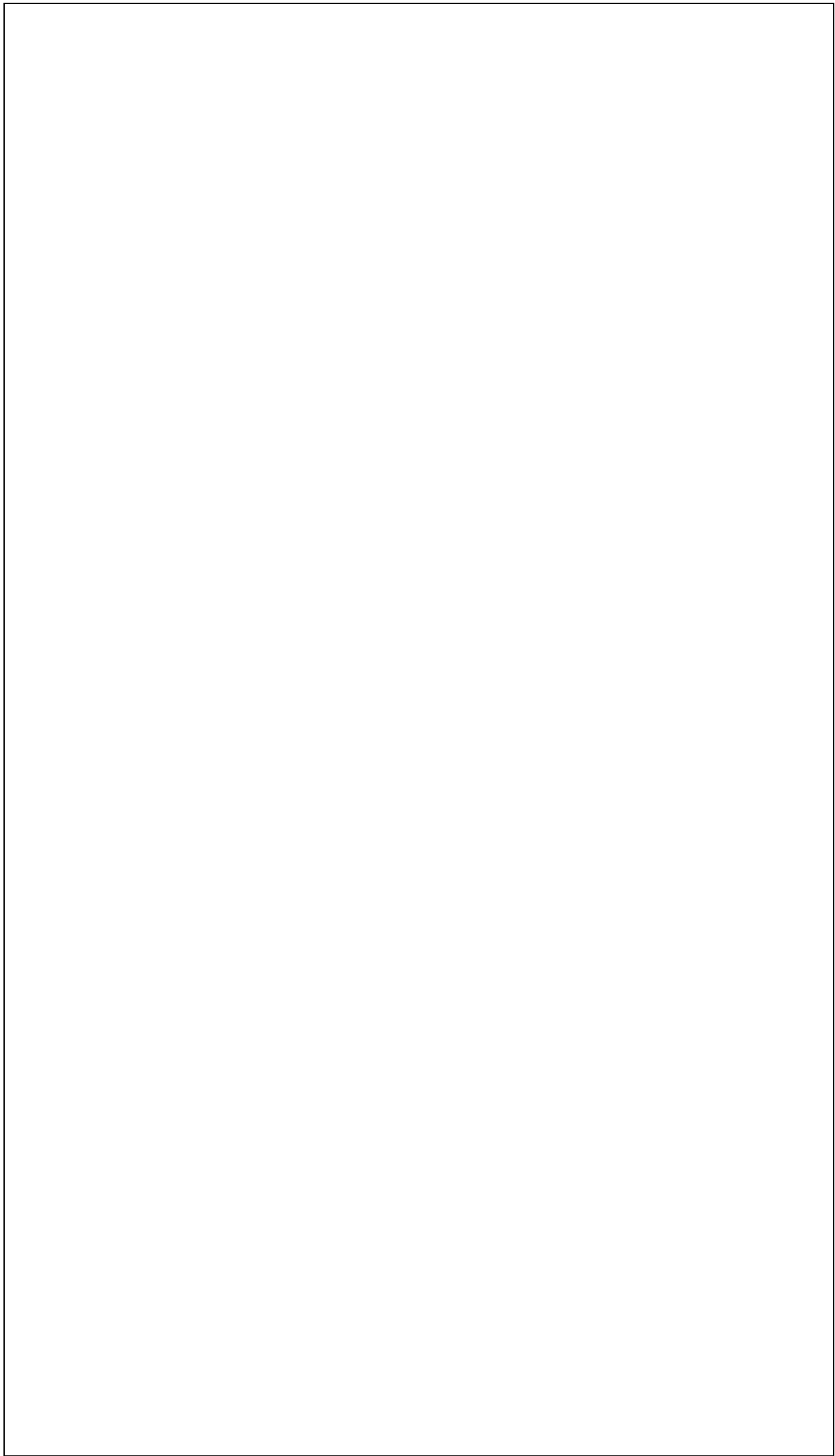
Sylwia Halama

SPIS

TREŚCI:

WSTĘP.....	5
1. METODOLOGIA	6
2. UCZESTNICY DEBATY STRATEGICZNEJ REPREZENTUJĄCY MIEJSCOWOŚĆ WIERZCHOMINO	8
3. RAPORT O STANIE.....	9
3.1. MIEJSCOWOŚĆ WIERZCHOMINO	9
3.2. SYNTETYCZNA CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	11
3.2.1. Położenie	11
3.2.2. Miejscowość w statystyce	12
3.2.3. Struktura użytkowania gruntów w Wierzchominie	12
3.2.4. Struktura wieku.....	13
3.2.5. Gospodarka	15
3.2.6. Rolnictwo.....	17
3.2.7. Bezrobocie	18
3.2.8. Oświata.....	19
3.2.9. Ochrona zdrowia	19
3.2.10. Kultura.....	21
3.2.11. Sport i wypoczynek	22
3.2.12. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna	22
3.2.12.1. Transport i komunikacja.....	22
3.2.12.2. Telekomunikacja	23
3.2.12.3. Zaopatrzenie w ciepło.....	23
3.2.12.4. Zaopatrzenie w gaz.....	23
3.2.12.5. Zaopatrzenie w wodę.....	24
3.2.12.6. Kanalizacja	24
3.2.13. Gospodarka odpadami	24
3.2.14. Turystyka i baza turystyczna.....	24
3.2.15. Zasoby przyrodnicze, środowiskowe i stan środowiska.....	25
3.2.16. Zasoby kulturowe i historyczne	26
4. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO.....	29
5. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO	30
6. ANALIZA SWOT	32
7. MISJA	38
8. ANKIETY POGLĄDOWE	40
9. DIAGNOZA STANU	42
10. PRIORYTETY ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	44
11. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA (INWESTYCJE)	45
11.1. GOSPODARKA	46
11.2. INFRASTRUKTURA	47
11.3. SPOŁECZNOŚĆ	48
12. WYBRANY WARIANT ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO	49
12.1. KOMENTARZ DO WYBRANEGO WARIANTU.....	49
13. CELE STRATEGICZNE I CELE NIEZBĘDNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA.....	51
14. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY	53
15. OPIS ZADANIA PRIORYTETOWEGO	54
16. ZBIORCZE ZESTAWIENIE KOSZTÓW ZADANIA PRIORYTETOWEGO.....	56
17. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ZADANIA PRIORYTETOWEGO.....	57
18. WDRAŻANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO	58
19. MONITOROWANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO.....	59
20. PUBLIC RELATIONS PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO	60
21. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	61

WSTĘP

Podstawą rozwoju miejscowości Wierchomino jest dokument pn. „Plan Odnowy Miejscowości Wierchomino”, który określa misję, cele i kierunki działania wraz z zadaniami inwestycyjnymi na lata 2010 - 2017. Dokument ten poddany ocenie mieszkańców, a następnie uchwalony przez Zebranie Wiejskie zawiera również wariant rozwoju.

Plan Odnowy Miejscowości Wierchomino jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego. Obowiązek opracowania planu wynika z wielu istniejących programów służących wspieraniu obszarów wiejskich i społeczności wiejskiej, takich jak Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i Regionalne Programy Operacyjne, opartych na środkach Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji mających poprawić komfort życia lokalnym społecznościom.

Zapisy „Planu Odnowy Miejscowości Wierchomino” są spójne z Narodową Strategią Spójności na lata 2007-2013, Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013, Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego oraz Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Będzino. Cele i działania zaproponowane w omawianym opracowaniu nawiązują do dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

W dalszej części opracowania przedstawiono analizę SWOT, wybrano misję, cele i kierunki działania oraz Wieloletni Plan Inwestycyjny dla miejscowości Wierchomino.

Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest „Raport o Stanie Miejscowości Wierchomino” zawierający podstawowe informacje o miejscowości na tle gminy. Raport został opracowany wg wcześniej przygotowanego schematu przy udziale pracowników Urzędu Gminy Będzino i mieszkańców miejscowości Wierchomino.

1. METODOLOGIA

„Plan Odnowy Miejscowości Wierzchomino” opracowano przyjmując za podstawę wyniki debaty strategicznej organizowanej metodą aktywnego planowania strategicznego.

Przeprowadzono jedną debatę z udziałem liderów lokalnych, reprezentujących mieszkańców miejscowości Wierzchomino, Sołtysa i pracowników Urzędu Gminy Będzino.

Sesja strategiczna odbyła się w dniu 28 września 2009 roku, a jej zadaniem było zidentyfikowanie celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach życia społeczno – gospodarczego oraz wyznaczenie wariantu rozwoju miejscowości.

Na podstawie wypracowanej **analizy SWOT**, która przedstawia **silne strony** (wewnętrzne) miejscowości, **słabe strony** (wewnętrzne), **szanse** (zewnętrzne) i **zagrożenia** (zewnętrzne) odpowiedziano na pytanie:

Co należy zrobić, albo, jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony miejscowości Wierzchomino i zniwelować zagrożenia?

Na podstawie tak postawionego pytania przygotowano kilkanaście celów opierając się na wcześniej wybranych w wyniku dyskusji słabych stronach i zagrożeniach.

Podobnie pracowano przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans. Kolejnym krokiem procesu konsultacji społecznej była hierarchizacja celów w poszczególnych obszarach życia społeczno - gospodarczego.

Przyjęto, że winny zostać wyróżnione trzy cele pierwszorzędne, bez których miejscowość Wierzchomino nie może się rozwijać oraz, o ile było to możliwe, trzy cele drugorzędne, które przyspieszają rozwój danego obszaru społeczno-gospodarczego.

W ten sposób wynikiem konsultacji po debacie strategicznej było wypracowanie kilkunastu celów w trzech obszarach: Infrastruktura, Społeczność, Gospodarka oraz określenie wybranego wariantu rozwoju.

Jednocześnie mieszkańcy zgłaszając inwestycje niezbędne do realizacji na terenie swojej miejscowości dokonali ich hierarchizacji poprzez dyskusję i anonimowe głosowanie. Wynik głosowania miał bezpośredni wpływ na hierarchizację celów i kierunków (inwestycji) w poszczególnych obszarach rozwoju społeczno – gospodarczego.

Ponadto dla stworzenia lepszych podstaw do oceny sytuacji społeczno-gospodarczej w miejscowości Wierzchomino przeprowadzono ankietę, której celem była ocena komfortu życia mieszkańców w stosunku do innych podobnych miejscowości w gminie oraz ocena trendów w życiu społeczno – gospodarczym na przestrzeni ostatnich lat. Wyniki tej ankiety poprzedziły bezpośrednio analizę SWOT.

Jednocześnie mieszkańcy zgłaszając inwestycje niezbędne do realizacji na terenie swojej miejscowości dokonali ich hierarchizacji pod kątem ich niezbędności dla podniesienia poziomu życia mieszkańców Wierzchomino.

2. UCZESTNICY DEBATY STRATEGICZNEJ REPREZENTUJĄCY MIEJSCOWOŚĆ WIERZCHOMINO

1. Marta Naworska
2. Anastazja Pet
3. Robert Pet
4. Stanisława Grajper
5. Ewelina Grajper
6. Anna Grajper
7. Agnieszka Rybczyńska
8. Angelika Wasilewska
9. Joanna Kulesza
10. Łukasz Siulko
11. Jarosław Białecki
12. Janusz Obremski
13. Beata Gajda
14. Sabina Świtała
15. Małgorzata Obremaska
16. Agnieszka Obremaska
17. Wioletta Błazek
18. Bożena Banasiak
19. Jolanta Fijałkowska
20. Eugeniusz Kacprzak

3. RAPORT O STANIE¹

3.1. *Miejscowość Wierzchomino*

Miejscowość Wierzchomino oddalona jest ok. 5 km na południe od Będzina (siedziby Urzędu Gminy) i ok. 15 km na zachód od Koszalina, i sąsiaduje z miejscowościami:

od północy Wierzchominko, od wschodu Popowo, od południowego zachodu Smolne. Wieś położona jest przy drodze lokalnej, łączącej od południa okoliczne miejscowości z drogą krajową Koszalin - Kołobrzeg.

Najbliższa okolica wyraźnie pofałdowana, o krajobrazie rolniczo – łąkowym z przyległymi od południa niewielkimi kompleksami leśnymi i bagnami (w tym rezerwat Wierzchomińskie Bagno). Bezpośrednio po wschodniej stronie przepływa rzeka Czerwona.

Tablice informacyjne przy wejściu do rezerwatu „Wierzchomińskie Bagno”;
1 V 2009 r.; fot. W. Florek

---

¹ Opracowano na podstawie informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy Będzino

3.2. Syntetyczna charakterystyka miejscowości

3.2.1. Położenie

Miejscowość Wierzchomino administracyjnie należy do województwa zachodniopomorskiego, powiatu koszalińskiego i gminy Będzino. Natomiast pod względem geograficznym położona jest w makroregionie Pobrzeże Koszalińskie na Wybrzeżu Słowińskim.

Rysunek 1 Położenie miejscowości Wierzchomino

Źródła: www.wikipedia.pl

Wierzchomino	
<u>Województwo</u>	zachodniopomorskie
<u>Powiat</u>	koszaliński
<u>Gmina</u>	Będzino
Położenie	54° 10' 10" N 15° 58' 08" E
<u>Strefa numeracyjna</u>	94
<u>Kod pocztowy</u>	76-038 Dobrzyca
<u>Tablice rejestracyjne</u>	ZKO

Źródła: www.wikipedia.pl

3.2.1.1 Rys historyczny

Wierzchomino (Verchemin, niem. Warchmin) - założone prawdopodobnie na przełomie XII/XIII wieku przez słowiański ród Varchmin (Wierzchomin) lub jakiegoś Wierzchosława. Pierwsza wzmianka 1288 r. Od XIV wieku w posiadaniu rodziny Kameke. Wg danych z 1874 roku składało się ze wsi (13 domów, 109 ludzi) kolonii: Mirogniewie (5 domów, 39 ludzi) Furtkathen (1 dom, 8 ludzi), majątku rycerskiego składającego się z majątku właściwego: 25 domów i 234 ludzi, folwarku Liski (2 domy, 18 mieszkańców), folwarku Żydówko (1 dom, 8 ludzi) cegielni (1 dom, 8 ludzi). W XIX w. właścicielem majątku został Dietrich von Spranger. Wiatrak, kościół p.w. św. Piotra i Pawła, murowany, wzniesiony w 1784 r., cmentarz z nagrobkami z XIX i XX wieku.

*Verchemin/myn*² 1288, 1315, 1317, 1330, 1335, 1401, 1507, 1565, *Varchmin* 1315, 1944.

Sądząc ze słowiańskiej nazwy, to wieś stara pomorska, w której w XIII wieku osiadła rodzina rycerska Kamyków. W toku intensywnej kolonizacji okolic, nadwyżkę 110 łanów powstałą przy nowych pomiarach wsi Mielno, *Verchemin* i Łekno biskup kamieński Herman nadaje 22 sierpnia 1288 roku klasztorowi w Darguniu. Lenno tu posiadała też napływowa rodzina rycerska de Varchmin, która przyjęła nazwisko od nazwy wsi. Znana od 15 września 1305 roku, gdy wystąpił Herman de Verchemyn, mieszczanin (zapewne rajca) kołobrzesci; Mikołaj z Varchmin z kuzynami (*patrui*) Henrykiem, Albertem, Mikołajem, Hermanem i Dytrykiem 19 kwietnia 1315 roku zawierał układ z cystersami z Dargunia w sprawie spornych granic między Będzinem, Wierzchominem Łeknem, m.in. wzdłuż rzeczki o nazwie *Ryja, dopływu Czerwonej (*Nitzene*). Po latach, 11 września 1330 roku kuzyni i bracia Henryk, Mikołaj, Albert i Dytryk, ale też bracia Ditbern i Henryk, wszyscy de Verchemin, układają się z cystersami z Dargunia w sprawie granic Wierzchomina z Będzinem i Popowem¹⁷⁴. Znani są i później przedstawiciele rodziny „z Verchemin”: Henryk, rajca Koszalina w 1333 roku; inny w 1387 roku był wójtem (biskupa) w Koszalinie; Jerzy w otoczeniu księżnej Anny w 1497 roku i księcia Bogusława w 1499 roku¹, ale już bez wyraźnego związku z Wierzchominem.

---

² Źródło „Gmina Będzino – Z dziejów dawnych i nowych” Andrzej Chludziński

Kamykowie z Wierzchomina weszli w stosunek lenny wobec cystersów z Dargunia. Piotr de Kameke z synami Świętoszem i Cieszmarem oraz jego brat Cieszyn ze Strachomina z synami Biezprawem i Cieszynem 8 lipca 1317 roku układali się z cystersami w sprawie granicy swych wsi *Verchemin* i Dobrzyca w lesie wzdłuż rzeki Czerwonej. Rycerz Reimar von Wachholz nabył nadwyżkę pól i młyn między Wierzchominem, Dobrzą, Słowienkowem a Będzinem od Piotra Kamyka i synów, potem sprzedał te dobra 26 listopada 1336 roku klasztorowi z Dargunia. Późniejsi znani Kamykowie z Wierzchomina to: Kartzen z 1401 roku, Piotr III w 1409, 1410 roku, Faustyn z dworem Hermana Schutzowa (chłopa) z 25 listopada 1467 roku¹⁷⁷; Kartz 1480–1512 i Piotr IV (1490 rok) i ich chłopci Ventzke i Michał Gantzel z 1488 roku;¹⁷⁸ Henryk w 1502 roku; Tomasz, ofiarodawca dla ołtarza św. Barbary w Koszalinie z 11 listopada 1507 roku, z 1518 roku; Joachim w 1521 roku i jego synowie: Piotr (1509–1562), Tessmar (1509–1562), Tomasz (1521–1562) i Joachim (1557–1582), który z konsensem Faustyna (wnuk Piotra), Marcina (syn Tomasza) oraz Kartzena (syn Tessmara) przed 1555 rokiem ofiarodawcą dla ołtarzy z tegoż kościoła; Tessmer i Piotr z Biesiekierza i Wierzchomina, Karsten, Tessen, Faustyn przed 1555 rokiem. Bracia Simon i Kartzen z Wierzchomina oraz Kartzen, Faustyn i Marten kuzyni Kamykowie z Wierzchomina i Wierzchominka w 1565, 1572 roku.

Karczma wspomniana w XVI wieku

Kościół z początku XVI wieku; elementy wyposażenia z XVI–XVII wieku. Kościół ulokowany w północnej części wsi, po zachodniej stronie drogi, na niewielkim wzgórzu, była to świątynia orientowana, wieżowa. Działka kościelna owalna z przyległą nekropolią. Cmentarz ewangelicki, założony na początku XX wieku, po zachodniej stronie kościoła.

Wg mapy z 1890 r. po wschodniej stronie wsi – przy drodze do Podbórze ulokowany był kilkunastobudynkowy zespół budynków cegielni, służący na potrzeby niniejszego folwarku.

3.2.2. Miejscowość w statystyce

Tabela 1 Miejscowość w statystyce – stan na 31.11.2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Powierzchnia w ha	956,4231
Stan ludności ogółem, w tym:	294
kobiety	143
mężczyźni	151
Urodzenia żywe ogółem	4
Zgony ogółem	1
Przyrost naturalny	3
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	69
Ludność w wieku produkcyjnym Kobiety (18-59 lat) / Mężczyźni (18-64)	88/110
Ludność w wieku poprodukcyjnym Kobiety (60 lat i więcej) / Mężczyźni (65 lat i więcej)	16/11

Źródło: Urząd Gminy Będzino

3.2.3. Struktura użytkowania gruntów w Wierzchominie

Powierzchnia miejscowości Wierzchomino wynosi 956,4231 ha. Grunty orne zajmują powierzchnię 666,5386 ha, co stanowi 69,69% całkowitej powierzchni miejscowości.

Tabela 2 Struktura gruntów według klas bonitacyjnych w miejscowości Wierzchomino – stan na 31.11.2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	MIEJSCOWOŚĆ (powierzchnia w ha)
Powierzchnia miejscowości ogółem, w tym:	956,4231
Użytki rolne ogółem, w tym:	852,2518
Grunty orne, w tym:	666,5386
Grunty klasy I	0
Grunty klasy II	0
Grunty klasy III a	0
Grunty klasy III b	0,9300
Grunty klasy IV a	255,1763
Grunty klasy IV b	378,3629
Grunty klasy V	32,0694

WYSZCZEGÓLNIENIE	MIEJSCOWOŚĆ (powierzchnia w ha)
Grunty klasy VI	0
Sady	6,4895
Łąki	66,4622
Pastwiska	106,3679
Lasy i grunty leśne	15,0000
Grunty zadrzewione i zakrzewione	8,7006
Grunty pod wodami stojącymi	0
Grunty pod wodami płynącymi	0
Grunty pod rowami	6,6836
Użytki kopalne	0
Tereny komunikacyjne - drogi	29,3906
Tereny komunikacyjne - tereny kolejowe i inne	0
Tereny mieszkaniowe, przemysłowe i inne zabudowane	34,6204
Tereny niezabudowane	0,2953
Tereny zielone i rekreacyjne	1,2102
Tereny różne	4,6642
Nieużytki	10,0000

Źródło: Urząd Gminy Będzino

Na terenie miejscowości brak jest gleb o najwyższej i dobrej przydatności dla rolnictwa, tj. gleb I, II i III klasy bonitacyjnej. W obszarze obejmującym miejscowość Wierzchomino dominują gleby IV klasy bonitacji należące do gleb stosunkowo średniej przydatności rolniczej i zajmują powierzchnię 95,05% użytków rolnych.

3.2.4. Struktura wieku

Miejscowość Wierzchomino zamieszkuje **294** mieszkańców (stan na koniec listopada 2009 r.). Na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności w Wierzchominie ulegała stopniowemu zmniejszaniu w wyniku ograniczonych perspektyw rozwoju i zatrudnienia w najbliższej okolicy. Odnotowane dwa wzrosty liczby ludności w 2002 roku i 2004 roku spowodowane były dużym przyrostem naturalnym (7 i 8 osób w ciągu roku).

Zmniejszenie liczebności ludności w latach 2000 – 2006 o 12 osób spowodowane było m.in. ujemnym saldem migracji. Od 2006 do 2008 roku do miejscowości przybyło 6 osób (4 narodziny, 2 małżeństwa).

Przekrój statystyczny struktury ludności na terenie gminy Będzino i miejscowości Wierzchomino przedstawiają następujące tabele:

Tabela 3 Struktura procentowa ludności gminy Będzino i miejscowości Wierzchomino wg wieku - stan na koniec XI 2009 r.

	Gmina Będzino		Miejscowość Wierzchomino		
przedziały wieku w latach	ogółem	% ogółu populacji	ogółem	% ogółu populacji	
do 20	2248	24,53%	83	28,3%	
20-29	1635	15,85%	53	16,4%	
30-39	1374	14,60%	41	15,1%	
40-49	1234	13,09%	42	13,9%	
50-59	1589	16,99%	41	14,8%	
60-64	473	5,13%	10	2,6%	
powyżej 65	888	9,81%	24	10,0%	
razem	9441	100%	294	100%	

Źródło: Urząd Gminy Będzino

Tabela 4 Struktura ekonomiczna ludności zamieszkującej obszar gminy Będzino i miejscowości Wierzchomino- stan na koniec XI 2009 r.

Grupy funkcjonalne	Gmina Będzino		Miejscowość Wierzchomino	
	ogółem	% ogółu populacji	ogółem	% ogółu populacji
wiek przedprodukcyjny	2195	23,35%	168	21,65%
wiek produkcyjny	6230	66,28%	514	66,24%
wiek poprodukcyjny	974	10,37%	94	12,11%

Źródło: Urząd Gminy Będzino

Ludność zamieszkująca teren Wierzchomino w stosunku do ludności zamieszkującej na terenie całej gminy Będzino pod względem struktury wiekowej i ekonomicznej nie różni się między sobą w znaczący sposób. W poszczególnych przedziałach w strukturze procentowej populacji zamieszkującej teren miejscowości w stosunku do obszaru całej gminy występują różnice od – 1,74% do + 1,70%.

3.2.5. Gospodarka

Strukturę prowadzonej działalności gospodarczej na terenie miejscowości Wierzchomino przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej – stan na 20.11.2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Placówki handlowe i gastronomiczne	1
Produkcja wyrobów przemysłowych	0
Produkcja wyrobów spożywczych	0
Budownictwo	5
Usługi transportowe	1
Zakłady produkcyjno - usługowe	2
Usługowe	2
OGÓŁEM:	11

Źródło: Urząd Gminy Będzino

Podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą na terenie miejscowości Wierzchomino lub są na jej terenie zarejestrowane należą przede wszystkim do branży budowlanej. Wykaz podmiotów z terenu Wierzchomina przedstawiono poniżej:

- Sklep Spożywczo – Przemysłowy,
- Zakład budowlany „DOMEK” – budownictwo
- Firma budowlana – budownictwo
- Zakład budowlany „EURO – MAX” – budownictwo
- JARO – BUD – budownictwo
- Usługi transportowe – transport drogowy towarów
- Elektromechanika pojazdowa – konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych
- Klasyfikacja gruntów – działalność geodezyjna i kartograficzna
- Działalność kulturalno – oświatowa połączona ze sprzedażą artykułów spożywczo – przemysłowych
- Usługowy zakład mechaniki pojazdowej, blacharstwa, lakiernictwa - konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych
- Przedsiębiorstwo instalacji sanitarnych – usługi budowlane

3.2.6. Rolnictwo

Rolnictwo na terenie Wierzchomino opiera się na indywidualnych wielokierunkowych gospodarstwach rolnych o powierzchni do 10 ha. Większość gruntów rolnych występujących w obszarze Wierzchomina stanowi gleby stosunkowo średniej przydatności rolniczej, na których uprawia się głównie zboża i rzepak.

Produkcja zwierzęca w większości gospodarstw nie jest prowadzona na dużą skalę. W niektórych gospodarstwach rolnych utrzymywane jest średnio po parę sztuk krów i trzody chlewnej, w głównej mierze na własny użytek. Ponadto występują dwa gospodarstwa specjalizujące się w hodowli bydła mlecznego.

Tabela 6 Struktura gospodarstw rolnych – stan na 31.11.2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Liczba gospodarstw	81
Powierzchnia gospodarstw (w ha) ogółem, w tym:	396.5741
1 ha	38
1-2 ha	10
2-5 ha	12
5-7 ha	1
7-10 ha	7
10-15 ha	4
15 i więcej ha	9
Średnia wielkość gospodarstwa	4.8959

Źródło: Urząd Gminy Będzino

Według danych Urzędu Gminy liczba gospodarstw wynosi 81, natomiast z wywiadu przeprowadzonego na terenie miejscowości wynika, że gospodarstw rolnych, które prowadzą działalność rolniczą jako podstawowe źródło utrzymania jest na terenie Wierchowino ok. 20. Różnica ta wynika przede wszystkim z dużej ilości gospodarstw mało powierzchniowych utrzymujących się przede wszystkim z pracy w sektorze pozarolniczym.

3.2.7. Bezrobocie

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Będzino ogółem na koniec 2008 roku wynosiła: **511** osób, w tym **312** kobiet.

Tabela 7 Struktura osób bezrobotnych w gminie Będzino wg wykształcenia (stan na 31.12.2008 r.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI		BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Powiat Koszaliński	4.225	2.555	1.036	581
Gmina Będzino	511	312	131	80

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie

W porównaniu do roku 2007 nastąpił spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Będzino o **138** osób tj.: o **12,5%**. Kobiety w liczbie

312 osób stanowią **61,1%** całej populacji bezrobotnych. Osoby z prawem do zasiłku stanowią **25,6%** ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Będzino. W okresie I – XII. 2008 r. z terenu powiatu koszalińskiego wpłynęło **1 461** ofert pracy, z czego z gminy Będzino 82 oferty. Na koniec grudnia 2008 roku Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie odnotowano 18 osób z gminy Będzino poszukujących pracy.

Struktura bezrobocia w gminie Będzino nie rozkłada się równomiernie i wskaźniki odnoszące się do całej gminy są nie co zróżnicowane i zależą od dostępności miejsc pracy poza daną miejscowością. W przypadku Wierzchomina zawsze wskaźnik bezrobocia jest nieco wyższy od miejscowości położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego jakim jest Koszalin.

3.2.8. Oświata

Na terenie miejscowości Wierzchomino brak jest placówek oświatowych. Edukacja dzieci i młodzieży na poziomie podstawowym odbywa się w Szkole Podstawowej w Dobrzycy, a na poziomie gimnazjalnym prowadzona jest w Zespole Szkół im. Kard. Ignacego Jeża w Tymieniu

3.2.9. Ochrona zdrowia

W miejscowości Wierzchomino brak jest Zakładów Opieki Zdrowotnej. Najbliższy Zakład Opieki Zdrowotnej, z którego usług korzystają mieszkańcy miejscowości Wierzchomino znajduje się w Dobrzycy i w Będzinie. Ponadto społeczność lokalna korzysta z usług ośrodków zdrowia mieszczących się na terenie miasta Koszalin.

W przypadku opieki szpitalnej mieszkańcy miejscowości korzystają z usług koszalińskich szpitali.

Tabela 8 Wykaz szpitali, z których usług w zakresie opieki medycznej korzystają mieszkańcy Wierzchomina

L.p.	Nazwa zakładu	Adres	Rodzaj świadczeń
1.	Szpital Wojewódzki im. M. Kopernika	Koszalin ul. T. Chałubińskiego 7	<ul style="list-style-type: none"> – anestezjologia i intensywna terapia – anestezjologia i intensywna terapia dziecięca – hospitalizacja – chemioterapia w warunkach ambulatoryjnych – chirurgia dziecięca – chirurgia ogólna – chirurgia szczękowo-twarzowa – choroby wewnętrzne – choroby zakaźne – dermatologia – kardiologia – neonatologia – neurologia – okulistyka – ortopedia i traumatologia narządów ruchu – otorynolaryngologia – pediatria – położnictwo i ginekologia – urologia
2.	Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc	Koszalin ul. Niepodległości 44-48	<ul style="list-style-type: none"> – choroby płuc – chemioterapia – hospitalizacja
3.	ZOZ MSWiA	Koszalin ul. Szpitalna 2	<ul style="list-style-type: none"> – choroby wewnętrzne – ginekologia
4.	Prywatna Lecznica Chirurgiczna „PRAXIS” Sp. z o.o.	Koszalin ul. Armii Krajowej 7	<ul style="list-style-type: none"> – chirurgia ogólna – położnictwo i ginekologia

Źródło: Urząd Gminy Będzino

W miejscowości Wierzchomino nie ma także apteki, najbliższe punkty apteczne znajdują się w Będzinie – apteka „Aspirynka” lub w miejscowości Mścice - „Apteka Kapitańska

3.2.10. Kultura

W miejscowości Wierzchomino znajduje się świetlica wiejska i to w niej skupia się całe życie kulturalne mieszkańców. Tu odbywają się zebrania wiejskie, szkolenia, wybory, imprezy okolicznościowe, wigilie dla samotnych i inne.

3.2.11. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

3.2.11.1. Transport i komunikacja

Przez miejscowość Wierzchomino przebiegają drogi gminne oraz droga powiatowa Nr 17420 łącząca się z drogą krajową Koszalin – Kołobrzeg od której Wierzchomino jest oddalone o ok. 10 km. Problemem komunikacyjnym dla mieszkańców jest zły stan nawierzchni dróg wszystkich kategorii, a w samej miejscowości Wierzchomino także zły stan nawierzchni chodników, jak i brak miejsc parkingowych, co stwarza duże niebezpieczeństwo dla ruchu pieszych.

Dostęp do komunikacji autobusowej dla mieszkańców Wierzchomina jest stosunkowo dobrze rozwinięty, gdyż przez miejscowość przejeżdżają zarówno autobusy PKS, jak również busy linii prywatnej, zapewniając połączenia z Koszalinem średnio co godzinę.

3.2.11.2. Telekomunikacja

Głównym operatorem sieci telekomunikacyjnej w Wierzchominie jest Telekomunikacja Polska S.A., która posiada swoją centralę telefoniczną na terenie miejscowości. Na terenie miejscowości można uzyskać połączenie za pomocą bezprzewodowej telefonii komórkowej sieci: PLUS GSM, ERA GSM i ORANGE.

3.2.11.3. Zaopatrzenie w ciepło

Najpowszechniejszym na terenie miejscowości sposobem zaopatrywania w ciepło są kotłownie indywidualne opalane drzewem i węglem. Forma ta wiąże się ze zjawiskiem dokuczliwej, niskiej emisji zanieczyszczeń pyłowych, odczuwalnym przy bezwietrznej pogodzie.

3.2.11.4 Zaopatrzenie w gaz

Na terenie miejscowości brak jest infrastruktury gazowej, natomiast mieszkańcy korzystają z gazu butlowego propan – butan, który posiada dobrze rozłokowaną sieć dystrybucyjną.

3.2.11.4. Zaopatrzenie w wodę

WIERZCHOMINO

- 1.Długość sieci wodociągowej 4100 m materiał PVC, stal ,AC
- 2.Liczba ludności zaopatrywanych w wodę - 526
- 3.Nazwy obsługiwanych miejscowości :Wierzchomino, Wierzchominko, Kol. Smolne

3.2.11.5. Kanalizacja

Miejscowość nie posiada sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy Wierzchomino posiadają własne przydomowe zbiorniki bezodpływowe. Ich opróżnianie odbywa się za pomocą pojazdów asenizacyjnych, a odpady płynne następnie są przekazywane do oczyszczalni ścieków w celu ich utylizacji. Stan techniczny tych zbiorników w niektórych przypadkach jest nieprawidłowy i powoduje zanieczyszczenia wód gruntowych.

3.2.12. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z terenu miejscowości Wierzchomino wywożone są na składowisko odpadów w Sianowie, które jest obecnie miejscem składowania odpadów z terenu całej gminy Będzino. Właścicielem wysypiska w Sianowie jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie.

4. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO

W celach znajdujących się w niniejszym dokumencie zawarte są kierunki działania, które stanowią naturalny obszar realizacji Planu Odnowy Miejscowości Wierzchomino.

Plan ten określa szczególne obszary, które stanowią wyodrębnione elementy przestrzeni miejscowości, są to obszary:

- **infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej,**
- **infrastruktury drogowej i okołodrogowej,**
- **infrastruktury technicznej,**
- **infrastruktury społeczno-publicznej,**
- **rolnictwa ekologicznego,**
- **bezpieczeństwa i porządku publicznego,**
- **infrastruktury kulturalnej,**
- **małej infrastruktury turystycznej,**
- **infrastruktury oświatowo – sportowej,**
- **zabudowy zabytkowej.**

Powyższe obszary zapisane w celach pierwszorzędnych i drugorzędnych traktuje się jako obszary rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości Wierzchomino na lata 2010-2017.

Wymienione obszary zidentyfikowane na podstawie celów i kierunków działania stanowią o podziale przestrzeni społeczno – gospodarczej miejscowości, w której będą realizowane poszczególne przedsięwzięcia zamieszczone w Planie Odnowy Miejscowości Wierzchomino. Dotyczy to inwestycji finansowanych w oparciu o montaż finansowy środków z budżetu gminy i funduszy strukturalnych, jak i realizowanych tylko w oparciu o środki własne i w montażu z partnerem prywatnym w ramach ppp.

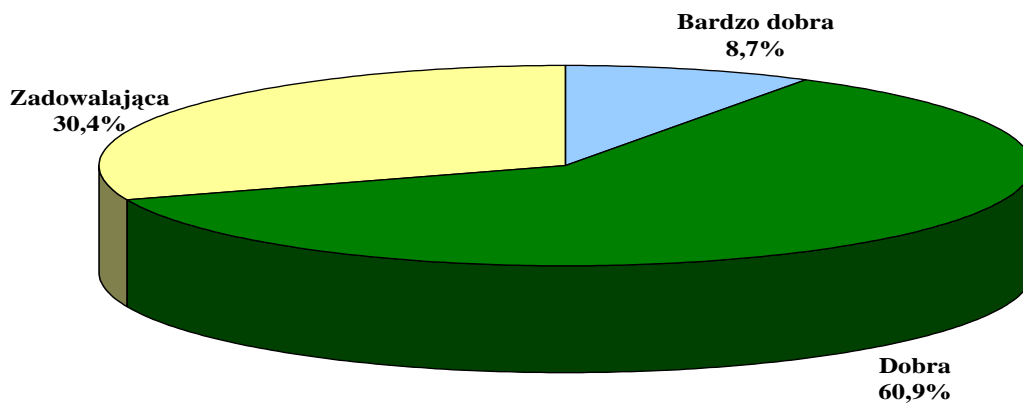
5. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO

Respondenci na podstawie przeprowadzonej ankiety dokonali oceny sytuacji społeczno – gospodarczej miejscowości Wierzchomino pod kątem jakości i komfortu życia w tej miejscowości w porównaniu z innymi miejscowościami znajdującymi się na terenie Gminy Będzino.

Kategoria ocen:

A	-	bardzo dobra
B	-	dobra
C	-	zadowalająca
D	-	niezadowalająca

Wyniki w procentach oddanych głosów na poszczególne kategorie ocen:

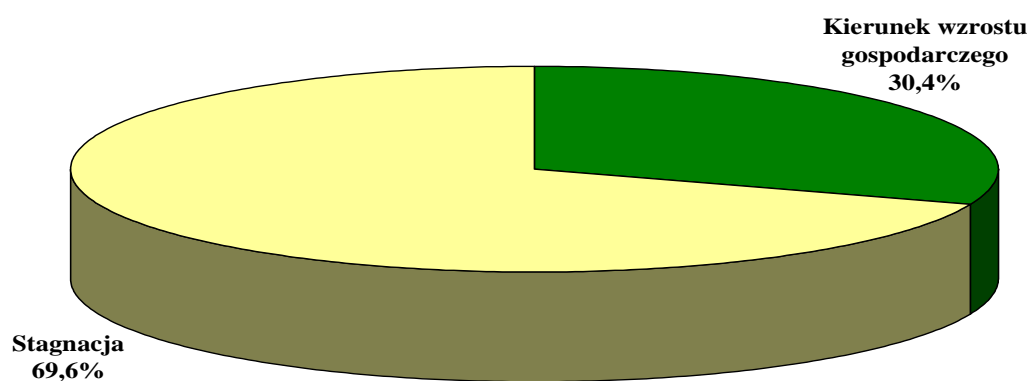

Uczestnicy debaty strategicznej określili również ogólny trend rozwoju gospodarczego miejscowości w następujących kategoriach:

Kategoria ocen:

- A - kierunek wzrostu gospodarczego**
- B - stagnacja**
- C - kierunek pogarszającego się stanu gospodarki**

Wyniki w procentach oddanych głosów na poszczególne kategorie ocen przedstawiają się następująco:

6. ANALIZA SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron miejscowości oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed miejscowością. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony miejscowości i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony miejscowości i które nie wyeliminowane utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi miejscowości;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój miejscowości).

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego miejscowości.

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach miejscowości i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach miejscowości ułożonych przekrojowo (w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego).

Ponadto dla stworzenia lepszych podstaw do oceny sytuacji społeczno-gospodarczej w miejscowości Wierchomino przeprowadzono ankietę, której celem była ocena komfortu życia mieszkańców w stosunku do innych podobnych miejscowości w gminie oraz ocena trendów w życiu społeczno – gospodarczym na przestrzeni ostatnich lat.

M O C N E   S T R O N Y

- Boisko sportowe
- Placówki handlowe
- Kościół
- Infrastruktura wodociągowa
- Przedsiębiorstwa produkcyjno – usługowe
- Położenie geograficzne
- Społeczność lokalna
- Dostępność komunikacyjna
- Wzrost estetyki miejscowości
- Bliskość morza
- Dostęp do Internetu szerokopasmowego

S Ł A B E S T R O N Y

- Infrastruktura drogowa
- Infrastruktura okołodrogowa
- Brak sieci gazowej
- Brak boiska dla zespołu
- Melioracja rowów
- Brak funduszy na rozwój wsi
- Infrastruktura kanalizacyjna
- Brak przedszkola
- Stan techniczny infrastruktury wodociągowej
- Brak placu zabaw dla dzieci
- Brak spójnej koncepcji rozwoju wsi
- Cmentarz
- Zaangażowanie mieszkańców w życie wsi
- Brak integracji między ludźmi
- Brak terenów budowlanych
- Infrastruktura turystyczna

S Z A N S E

- Bliskość Morza Bałtyckiego
- Rozwój turystyki i agroturystyki
- Rezerwat Przyrody „Wierchomińskie Bagna”
- Położenie blisko Koszalina i Kołobrzegu
- Promocja walorów wsi
- Rozwój przedsiębiorczości
- Inwestycje infrastrukturalne
- Możliwość inwestowania przy udziale funduszy strukturalnych
- Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego
- Rozwój działalności sportowej
- Rolnictwo ekologiczne
- Trasa rowerowa nad morze
- Okoliczne lasy
- Poprawa jakości i stanu technicznego dróg
- Rozwój budownictwa jednorodzinnego
- Organizacja imprez kulturalnych
- Współpraca z innymi gminami i miejscowościami zagranicznymi

Z A G R O Ź E N I A

- Dzikie wysypiska odpadów
- Patologie społeczne
- Duża odległość do Szczecina – stolicy województwa
- Zanieczyszczenia środowiska
- Niż demograficzny
- Organizacja pracy samorządu
- Upadek gospodarki rolnej
- Brak melioracji i oczyszczania rowów
- Wzrost przestępczości w sezonie letnim
- Starzejące się społeczeństwo
- „Ucieczka” młodych, wykształconych ludzi zagranicę w poszukiwaniu pracy
- Wzrost bezrobocia w skali makro
- kryzys gospodarczy

7. MISJA

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel miejscowości, jej „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do miejscowości, dla której została sformułowana.

Wypracowana misja rozwoju miejscowości poprzez wizję, pokazuje pozytywny obraz miejscowości Wierzchomino na kolejne 10 lat.

Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów planu. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych planem.

Misja dla miejscowości Wierzchomino jest opisem wizji miejscowości oraz jej głównego pola działań w przyszłości. Koncentruje się ona na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja wyraźnie określa charakter miejscowości i wskazuje jej atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Obszary rozwojowe Wierzchomino, które wypracowano wspólnie na debacie strategicznej wzajemnie się uzupełniają.

Wiele zadań realizacyjnych wskazanych w obszarze "gospodarka" powiązanych będzie zarówno z obszarem "infrastruktura" jak i dotyczyć będzie samych mieszkańców. Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości będzie zarówno kreował nowe miejsca pracy, jak również będzie wpływał na inwestycje w dziedzinie infrastruktury, czy ochrony środowiska naturalnego. Zadania realizowane w obszarach związanych z kulturą, oświatą i sportem wpłyną na podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców oraz integracji kulturalnej z gminą i regionem.

W dalszej części planu przedstawiono obszary, cele i kierunki działania dla każdego z obszarów życia społeczno – gospodarczego (gospodarka, infrastruktura, społeczność).

Miejscowość Wierzchomino

W obszarze gospodarczym w miejscowości Wierzchomino w najbliższych latach będą się dokonywać procesy zbliżające mieszkańców wsi do standardów życia w podobnych miejscowościach w rozwiniętych gospodarczo regionach Unii Europejskiej.

- **rolnictwo** - restrukturyzacja rolnictwa w skali makro i procesy doprowadzające do specjalizacji istniejących gospodarstw oraz możliwa absorpcja dotacji Unii Europejskiej zapewni wzrost nowoczesności, opłacalności i konkurencyjności produkcji rolniczej miejscowych gospodarstw dążących do specjalizacji zarówno w produkcji roślinnej jak i zwierzęcej. Poza tym coraz większe znaczenie dla rolnictwa będzie miał rozwój upraw proekologicznych. Pozostałe gospodarstwa rozwijać będą usługi pozarolnicze skierowane do nowo osiedlających się mieszkańców Wierzchomino.
- **usługi** – rozwój usług bytowych dla ludności opierać się będzie na dobrze rozwiniętych mikroprzedsiębiorstwach (samozatrudnieniu). Usługi związane z obsługą nowoczesnej gospodarki rynkowej (usługi finansowe, rachunkowe, bankowe, ubezpieczeniowe itp.) służące rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości na terenie miejscowości oparte będą głównie o firmy zlokalizowane na terenie Koszalina.
- **działalność produkcyjna pozarolnicza** – rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego oraz rzemiosło produkcyjne oparte na spółdzielczości nowego typu oraz przedsiębiorstwa społeczne (preferowane formy zatrudnienia – dofinansowywane przez Rząd RP i fundusze strukturalne) są przyszłością mikro przedsiębiorczości w Wierzchomino
- **turystyka** – funkcja o niewielkim znaczeniu w gospodarce Wierzchomina, ale z możliwością rozwoju usług dla turystów odwiedzających Centrum Ogrodnicze oraz turystyki kwalifikowanej (szlaki piesze, rowerowe, turystyka konna, wędkarstwo) związana z malowniczym morenowym krajobrazem oraz bliskością Morza Bałtyckiego. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi turystyki weekendowej będzie dalsza promocja i rozwój produktów turystycznych opartych na kulturze jamieńskiej.

8. ANKIETY POGLĄDOWE

Uczestnicy debaty strategicznej w dniu 28 września 2009 r. „na gorąco” formułowali przedsięwzięcia inwestycyjne, które ich zdaniem powinny zostać zrealizowane w najbliższym czasie. Uczestnicy debaty, oceniali je w skali ważności dla społeczności lokalnej i kolejności ich realizacji stosując punktację od 1(mało istotne) do 10 pkt. (najważniejsze dla Wierzchomina).

Tabela 9 Liczba głosów na najważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne zidentyfikowane przez uczestników debaty strategicznej

		Mało ważne				Ważne					Bardzo ważne			
	Przedsięwzięcia inwestycyjne	1	2	3	Suma ¹	4	5	6	7	Suma	8	9	10	Suma
1	Wydzielenie świetlicy wiejskiej w budynku po byłej szkole	0	0	0	0	1	2	1	2	6	4	5	2	11
2	Boisko sportowe i rekreacyjne - zagospodarowanie	0	0	0	0	1*	0	0	0	1	0	1	15	16
3	Modernizacja drogi powiatowej	5	1	0	6	1	2	1	0	4	2	3	2	7

¹) suma wartości z kolumn 3, 4, 5

*ilość osób oddających głos na określoną punktację (w tym przypadku 1 osoba dała 4 punkty na problem nr 1)

Hierarchizację planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w miejscowości Wierzchomino jako suma głosów oddanych w kategorii oceny „Bardzo ważne” przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Hierarchizacja planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w miejscowości Wierzchomino w kategorii oceny „Bardzo ważne”

		Bardzo ważne			
	Przedsięwzięcia inwestycyjne	8	9	10	Suma
1	Wydzielenie świetlicy wiejskiej w budynku po byłej szkole	0	1	15	159
2	Budowa świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą rekreacyjną	4	5	2	97
3	Modernizacja drogi powiatowej	2	3	2	63

* - suma iloczynów ilości punktów i liczby osób, np.: $8 \times 3 + 9 \times 0 + 10 \times 4 = 64$

9. DIAGNOZA STANU

Diagnoza Stanu jest syntezą raportu o stanie miejscowości Wierzchomino. W diagnozie wyszczególniono najważniejsze cechy poszczególnych obszarów przyjętych do oceny oraz określenia celów i kierunków działania.

Charakterystykę obszarów cechuje wyszczególnienie ich cech w odniesieniu do miejscowości jako całości, jej zróżnicowań wewnętrznych oraz pozycji w gminie.

Poszczególnym wnioskowi przyporządkowano znaki wartościujące znaczenie treści:

- (+) wartość pozytywna dla rozwoju miejscowości,
- (+/-) wartość o niewielkim znaczeniu na obecnym etapie rozwoju miejscowości,
- (-) wartość negatywna dla rozwoju społeczno – gospodarczego miejscowości Wierzchomino.

Ocenę potencjału wewnętrznego dokonano metodą analizy SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

GOSPODARKA

- (+) miejsca pracy
- (+/-) dochody z rolnictwa
- (+) usługi
- (-) przetwórstwo rolno-spożywcze
- (+) liczba podmiotów gospodarczych
- (+/-) wykształcenie się procesów rozwojowych w sektorze prywatnym
- (+/-) struktura użytków rolnych
- (-) struktura powierzchni gospodarstw rolnych
- (-) obszary turystyczne i rekreacyjne

SPOŁECZNOŚĆ

- (+/-) ubożenie społeczeństwa
- (+/-) więzi społeczne
- (+) wzrastająca aktywność społeczna
- (+) kultura masowa
- (+) oświata
- (+/-) bezrobocie

(+) stowarzyszenia i organizacje pozarządowe

INFRASTRUKTURA

(-) stan dróg i chodników

(+/-) stan sieci wodociągowej

(-) sieć kanalizacyjna

(-) stopień zgazyfikowania miejscowości

(+/-) infrastruktura sportowa i rekreacyjna

(-) infrastruktura okołobiznesowa

(+) stan sieci telefonii stacjonarnej

(+) dostęp do Internetu

(-) baza turystyczna

10. PRIORYTETY ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Hierarchizacji celów dokonano w trzech obszarach rozwoju społeczno - gospodarczego.

Dla każdego z tych obszarów wyznaczono trzy cele pierwszorzędne, bez których Wierzchomino nie ma możliwości dalszego rozwoju oraz jeżeli było to możliwe wskazano na trzy cele drugorzędne, które powinny znacznie przyspieszać rozwój w danym obszarze.

Na podstawie tak zhierarchizowanych celów, o których mowa w rozdziale 11. określono priorytety w poszczególnych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego i zapisano je poniżej.

G O S P O D A R K A

Priorytetem w obszarze gospodarczym są działania w kierunku skutecznego pozyskania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych środków pozabudżetowych na realizację planowanych w Wierzchominie inwestycji i wspierania procesu tworzenia gospodarstw agroturystycznych, rozwoju produkcji zdrowej żywności i pozyskania nowych źródeł zarobkowania dla mieszkańców Wierzchomina

I N F R A S T R U K T U R A

Priorytetem w tym obszarze są działania zmierzające do poprawy gospodarki ściekowej na terenie miejscowości, jak i infrastruktury drogowej i okołodrogowej przy jednoczesnym działaniu na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej oraz oświatowo – sportowej.

S P O Ł E C Z N O Ś Ć

Obszar społeczny za priorytetowe cele przyjął działania zwiększające aktywność społeczną i integrację mieszkańców Wierzchomina z pozostałą częścią gminy, między innymi przez zwiększenie dostępu mieszkańców do informacji, oraz poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miejscowości.

11. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA (INWESTYCJE)

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania, a jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność miejscowości Wierzchomino koncentrować będzie się na trzech obszarach:

- **GOSPODARKA,**
- **INFRASTRUKTURA,**
- **SPOŁECZNOŚĆ.**

Tablica celów w poszczególnych obszarach (gospodarka, infrastruktura, społeczność) uporządkowuje pod względem ważności i znaczenia dla rozwoju poszczególne zidentyfikowane cele.

Cele pierwszorzędne - w każdym z tych obszarów (trzy cele) to takie cele, bez których utrzymanie obecnego status quo (rozwoju danego obszaru) nie jest możliwe. Przewidziano, że czas realizacji tych celów z przyporządkowanymi tym celom inwestycjami powinien się zamknąć przed 2017 rokiem.

Cele drugorzędne to cele, które w skrócie można określić jako cele prorozwojowe (ich realizacja przyspieszy rozwój danego obszaru), a czas realizacji tych celów łącznie z przypisanymi im inwestycjami może wykroczyć poza rok 2017.

Kierunki działania (**INWESTYCJE**) zmierzające do realizacji poszczególnych celów strategicznych przedstawiono poniżej każdego z celów w układzie tabelarycznym.

Jednocześnie zidentyfikowane inwestycje niezbędne do realizacji na terenie miejscowości Wierzchomino zhierarchizowano dla zbudowania podstaw logicznego uporządkowania celów i kierunków (inwestycji) w poszczególnych obszarach rozwoju społeczno – gospodarczego. Hierarchizacja ta poprzedza późniejsze tabele z celami i przyporządkowanymi im działaniami.

Tabela 11 Obszar strategiczny „Gospodarka”

11.1. GOSPODARKA								
Cele pierwszorzędne do roku 2017								
<i>Podjąć działania w kierunku wspierania procesu tworzenia gospodarstw agroturystycznych i rozwoju produkcji zdrowej żywności na terenie Wierzchomina</i>			<i>Stworzyć warunki do ożywienia gospodarczego poprzez stworzenie możliwości pozyskania nowych źródeł zarabkowania dla mieszkańców Wierzchomina</i>			<i>Podjąć działania w kierunku skutecznego pozyskania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych środków pozabudżetowych na realizację planowanych w Wierzchominie inwestycji.</i>		
Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)		
Utworzenie systemu zachęt dla tworzących gospodarstwa agroturystyczne oraz promocja i szkolenia na rzecz pozyskania środków UE na ich rozwój.	Wspieranie procesów tworzenia się grup producenckich zrzeszających producentów zdrowej żywności.	Edukacja rolników i doradztwo rolnicze w zakresie tworzenia gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Wierzchomina dla lokalizowania małej i średniej przedsiębiorczości oraz uzbrajania terenów inwestycyjnych i budowlanych.	Promowanie dobrego położenie Wierzchomina dla lokalizowania małej i średniej przedsiębiorczości oraz przetwórstwa rolno – spożywczego.	Promocja samozatrudnienia wśród mieszkańców Wierzchomina poprzez organizację szkoleń dla dorosłych i młodzieży pozostających bez pracy	Opracowanie harmonogramu realizacji inwestycji i oceny możliwości ich współfinansowania w ramach środków UE.	Opracowanie dokumentacji technicznych na planowane inwestycje w Wierzchominie wraz z zabezpieczeniem środków własnych w budżecie gminy na ich realizację.	Organizowanie szkoleń dla mieszkańców Wierzchomina jako potencjalnych beneficjentów funduszy strukturalnych UE i innych źródeł pozabudżetowych.

Tabela 12 Obszar strategiczny „Infrastruktura”

11.2. INFRASTRUKTURA								
Cele pierwszorzędne do roku 2017								
<i>Podjąć działania w kierunku rozbudowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej oraz oświatowo – sportowej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku modernizacji infrastruktury drogowej i okołodrogowej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku poprawy gospodarki ściekowej na terenie miejscowości.</i>		
Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)		
Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej	Dalsze doposażanie placówek kulturalnych i oświatowych na terenie miejscowości	Utworzenie centrum sportowo – rekreacyjnego na bazie terenów przy byłej szkole podstawowej.	Budowa i modernizacja punktów oświetlenia drogowego .	Budowa i modernizacja dróg gminnych i powiatowych znajdujących się w obrębie miejscowości i jej koloni.	Budowa chodników na terenie miejscowości.	Monitoring i likwidacja nieszczelnych szamb bezodpływowych.	Opracowanie dokumentacji technicznej i kosztorysowej dotyczącej budowy sieci kanalizacji sanitarnej.	Budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączeniami i odprowadzeniem nieczystości do oczyszczalni ścieków.
Cele drugorzędne								
<i>Podjąć działania w kierunku poprawy infrastruktury społeczno-publicznej na terenie Wierzchomina</i>					<i>Tworzyć warunki do rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjno - wypoczynkowej.</i>			
Kierunki działania (inwestycje)		Kierunki działania (inwestycje)						
Gazyfikacja miejscowości.	Modernizacja starych odcinków sieci wodociągowej.	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych Wierzchominie we wszystkie dostępne media.	Tworzenie tzw. małej infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej.		Budowa i oznaczanie szlaków turystycznych wraz z ich zagospodarowaniem rekreacyjnym.		Pozyskanie inwestorów dla budowy bazy gastronomicznej i noclegowej na terenie miejscowości.	

Tabela 13 Obszar strategiczny „Społeczność”

11.3. SPOŁECZNOŚĆ								
Cele pierwszorzędne do roku 2013								
<i>Podjąć działania na rzecz utrzymania bezpieczeństwa oraz zapewnienia porządku publicznego na terenie miejscowości.</i>			<i>Podjąć działania na rzecz zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców Dobrzycy.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku integracji mieszkańców Dobrzycy z pozostałą częścią gminy oraz zwiększenie dostępu mieszkańców do informacji.</i>		
Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)		
Zwiększenie bezpieczeństwa pożarowego poprzez doposażanie miejscowej jednostki OSP i wspierania jej działalności.	Zwiększenie liczby patroli publicznych służb porządkowych na terenie miejscowości.	Monitoring miejsc niebezpiecznych i środowisk zagrożonych.	Wspieranie działalności organizacji społecznych oraz pomoc gminy w popularyzowaniu ich działalności np. Koła Gospodyń Wiejskich.	Ustawiczne szkolenia liderów lokalnych.	Wspieranie przez administrację samorządową nowych idei w celu tworzenia lokalnych organizacji pozarządowych.	Organizacja imprez gminnych i sołeckich z udziałem grup ludowych i sportowych na bazie istniejącej infrastruktury.	Utworzenie centrum kulturalnego ze stanowiskami komputerowymi i stałym dostępem do Internetu.	Organizacja pikników i festynów rodzinnych dla mieszkańców Dobrzycy i okolic.
Cele drugorzędne								
<i>Podjąć działania w kierunku poprawy estetyki.</i>					<i>Stworzyć warunki dla wszechstronnego rozwoju edukacyjnego dzieci i młodzieży oraz dorosłych.</i>			
Kierunki działania (inwestycje)		Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)			
Renowacja obiektów zabytkowych, sakralnych oraz miejsc pamięci (rewitalizacja cmentarza).	Zwiększenie ilości ogólnodostępnych koszy na odpady oraz likwidacja dzikich wysypisk śmieci.	Zmotywowanie mieszkańców do czynnego udziału miejscowości w konkursie gminnym "Piękna Wieś – Twoją Zaslugą".	Zwiększenie dostępu do nauki dzieci z rodzin o niskich dochodach.		Stworzenie systemu edukacji dorosłych (profilaktyka zdrowotna, edukacja ekologiczna, przekwalifikacja zawodowa) w oparciu o bazę lokalową Wiejskiego Domu Kultury.	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży na bazie dostępnej infrastruktury publicznej np. Program Otwartej Szkoły.		

12. WYBRANY WARIANT ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO

12.1. KOMENTARZ DO WYBRANEGO WARIANTU

W poszczególnych obszarach wskazano 13 celów, które są podstawą prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości Wierzchowino.

Spośród wszystkich dotąd sformułowanych celów przy określaniu wariantu posłużono się sześcioma celami wybranymi jako najważniejsze bez względu na to, z jakiego obszaru pochodziły.

Dwa najważniejsze z tych sześciu celów określono mianem **celów strategicznych** dla rozwoju społeczno - gospodarczego miejscowości Wierzchowino

Umownie przyjęto, że na rzecz celów strategicznych winno się wydatkować około 50% tzw. potencjału inwestycyjnego, przez który rozumie się nie tylko środki budżetu gminy przeznaczone na inwestycje, w tym na terenie miejscowości Wierzchowino, ale również inne pozyskane środki pozabudżetowe takie jak fundusze strukturalne, kredyty i środki partnerów prywatnych w ramach tzw. PPP.

Na **cele niezbędne** przeznacza się pozostałe 50% tego potencjału.

Podział ten ma charakter umowny i ma podkreślić rangę poszczególnych poziomów zidentyfikowanych w wariantcie celów.

W ten sposób dokonano hierarchizacji celów i w przypadku miejscowości Wierzchowino wybrano wariant rozwoju, którego celami strategicznymi są działania w kierunku rozbudowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej oraz oświatowo – sportowej, jak i w kierunku poprawy gospodarki ściekowej na terenie miejscowości.

Tabela 14 WYBRANY WARIANT ROZWOJU

C E L E S T R A T E G I C Z N E	<p><i>Podjąć działania w kierunku rozbudowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej oraz oświatowo – sportowej.</i> I A</p>		<p><i>Podjąć działania w kierunku poprawy gospodarki ściekowej na terenie miejscowości.</i> I B</p>	
C E L E N I E Z B Ę D N E	<p><i>Podjąć działania w kierunku modernizacji infrastruktury drogowej i okołodrogowej.</i> II A</p>	<p><i>Stworzyć warunki do ożywienia gospodarczego poprzez stworzenie możliwości pozyskania nowych źródeł zarobkowania dla mieszkańców Wierzchomina</i> II B</p>	<p><i>Podjąć działania na rzecz utrzymania bezpieczeństwa oraz zapewnienia porządku publicznego na terenie miejscowości Wierzchomino</i> II C</p>	<p><i>Podjąć działania w kierunku poprawy infrastruktury społeczno-publicznej na terenie Wierzchomina.</i> II D</p>

13. CELE STRATEGICZNE I CELE NIEZBĘDNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA

Wariant rozwoju obejmuje 6 celów utworzonych na podstawie wcześniej zidentyfikowanych celów w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego miejscowości Wierzchowino. Poszczególnym zidentyfikowanym w wariantcie celom przypisano kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY – I A

Podjąć działania w kierunku rozbudowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej oraz oświatowo – sportowej.

Opis kierunków działań:

1. Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej.
2. Dalsze doposażanie placówek kulturalnych i oświatowych na terenie miejscowości
3. Utworzenie centrum sportowo – rekreacyjnego na terenie przy byłej Szkole Podstawowej.

CEL STRATEGICZNY – I B

Podjąć działania w kierunku poprawy gospodarki ściekowej na terenie miejscowości.

Opis kierunków działań:

1. Monitoring i likwidacja nieszczelnych szamb bezodpływowych.
2. Opracowanie dokumentacji technicznej i kosztorysowej dotyczącej budowy sieci kanalizacji sanitarnej.
3. Budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączeniami i odprowadzeniem nieczystości do oczyszczalni ścieków.

CEL NIEZBĘDNY – II A

Podjąć działania w kierunku modernizacji infrastruktury drogowej i okołodrogowej.

Opis kierunków działań:

1. Budowa i modernizacja punktów oświetlenia drogowego
2. Budowa i modernizacja dróg gminnych i powiatowych znajdujących się w obrębie miejscowości i jej koloni.
3. Budowa chodników na terenie miejscowości.

CEL NIEZBĘDNY – II B

Podjąć działania w kierunku skutecznego pozyskania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych środków pozabudżetowych na realizację planowanych w Wierzchominie inwestycji.

Opis kierunków działań:

1. Opracowanie harmonogramu realizacji inwestycji i oceny możliwości ich współfinansowania w ramach środków UE.
2. Opracowanie dokumentacji technicznych na planowane inwestycje w Wierzchominie wraz z zabezpieczeniem środków własnych w budżecie gminy na ich realizację.
3. Organizowanie szkoleń dla mieszkańców Wierzchomina jako potencjalnych beneficjentów funduszy strukturalnych UE i innych źródeł pozabudżetowych.

CEL NIEZBĘDNY – II C

Podjąć działania na rzecz utrzymania bezpieczeństwa oraz zapewnienia porządku publicznego na terenie miejscowości.

Opis kierunków działań:

1. Zwiększenie liczby patroli publicznych służb porządkowych na terenie miejscowości.
2. Monitoring miejsc niebezpiecznych i środowisk zagrożonych.

CEL NIEZBĘDNY – II D

Podjąć działania w kierunku poprawy infrastruktury społeczno-publicznej na terenie Wierzchomina.

Opis kierunków działań:

1. Gazyfikacja miejscowości.
2. Modernizacja starych odcinków sieci wodociągowej.
3. Uzbrajanie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych Wierzchomino we wszystkie dostępne media.

14. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Tabela Wieloletniego Planu Inwestycyjnego zawiera przedsięwzięcia inwestycyjne, które zostały uzgodnione przez Radę Sołecką i mieszkańców miejscowości Wierzchomino, jako propozycje inwestycji do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Będzino.

Umieszczone przedsięwzięcia zostały zaplanowane na lata 2010-2017. Jedno z tych zadań będzie finansowane przez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Natomiast pozostałe inwestycje sfinansowane będą przy udziale budżetu gminy i dostępnych funduszy pozabudżetowych.

Planowane przedsięwzięcia inwestycyjne nie posiadają jeszcze dokumentacji technicznej. Sporządzana ona będzie systematycznie dla każdej z planowanych inwestycji.

Tabela 15 Wieloletni Plan Inwestycyjny - (wartość inwestycji w PLN)

Nazwa zadania ³	Nakłady całkowite	Środki własne	Dofinansowanie	Lata realizacji
„Utworzenie centrum sportowo - rekreacyjnego - budowa placu zabaw i boiska wielofunkcyjnego” – <u>zadanie priorytetowe</u>	80 000	20 000	60 000	2010
Modernizacja boiska sportowego wraz z ogrodzeniem	30 000,00	15.000 ⁴	15.000	2011 – 2012
Remont i wyposażenie świetlicy (przy DS.).	100.000	50 000,00	50 000,00	Do 2015 r.
Modernizacja dróg śródpolnych	200 000,00	200 000,00	0,00	Do 2017 r.
Renowacja kościoła i zagospodarowanie terenu (dojazd, miejsca parkingowe)	200 000,00	100 000,00	100 000,00	2012-2016
Budowa nowych mieszkań socjalnych	500 000,00	500 000,00	–	Do 2017
Remont drogi powiatowej w miejscowości	6 000 000,00* Koszt całkowity inwestycji – droga Borkowice - Popowo	3 000 000	3 000 000,00	2012-2013

³ Zadania zostaną zrealizowane tylko w przypadku otrzymania dofinansowania pozabudżetowego

⁴ Środki na realizację z budżetu Rady Sołeckiej, Parafii lub stowarzyszenie

15. OPIS ZADANIA PRIORYTETOWEGO

15.1.

„UTWORZENIE CENTRUM SPORTOWO – REKREACYJNEGO - BUDOWA PLACU ZABAW I BOISKA WIELOFUNKCYJNEGO” – ZADANIE PRIORYTETOWE

Zadaniem priorytetowym, przewidzianym do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie Odnowa i rozwój wsi jest - Budowa placu zabaw oraz placu utwardzonego – boiska wielofunkcyjnego w centrum wsi Wierzchomino.

Inwestycja ta odgrywać będzie dużą rolę w środowisku społeczności lokalnej przede wszystkim w zakresie zwiększenia możliwości jej integracji.

Przedmiotem projektu jest urządzenie strefy rekreacji i placu zabaw w miejscowości Wierzchomino.

W ramach realizacji projektu planuje się wykonanie następujących prac:

- utworzenie placu zabaw na działce nr 32/8 w miejscowości Wierzchomino (zamontowanie oddzielnych urządzeń dla dzieci i młodzieży, wyrównanie i uporządkowanie nawierzchni),
- urządzenie strefy rekreacji (zamontowanie ławek, wyrównanie nawierzchni, zasianie trawy),
- wykonanie placu utwardzonego do gry w siatkówkę i koszykówkę.

Realizacja powyższego zadania w ramach Planu Odnowy Miejscowości Wierzchomino przyczyni się do polepszenia wizerunku miejscowości, podniesienia poziomu życia lokalnej społeczności, rozwoju społeczno-kulturowego oraz pobudzenia aktywności sportowo-rekreacyjnej. Ma służyć głównie integracji społeczności lokalnej i wzrostowi lokalnego patriotyzmu, rozwojowi organizacji społecznych, jak i zmniejszeniu problemów w sferze patologii społecznych.

Poprzez utworzenie placu zabaw w miejscowości Wierzchomino zostaną osiągnięte następujące efekty:

- *Zaspokojenie potrzeb mieszkańców,*
- *Poprawa jakości życia mieszkańców,*
- *Poprawa estetyki miejscowości.*

Aktywne spędzanie czasu wolnego odgrywa istotną rolę w procesie rozwoju zdrowego społeczeństwa. Jest ono możliwe dzięki odpowiednio zagospodarowanej, bezpiecznej i

różnorodnej bazie sportowej i rekreacyjnej. Funkcję takich obiektów z pewnością mogą pełnić strefy rekreacyjne oraz place zabaw.

Realizacja projektu ma na celu zaspokojenie potrzeb mieszkańców Wierzchomina w zakresie infrastruktury rekreacyjnej.

W miejscowości Wierzchomino brakuje odpowiednich stref rekreacji, wypoczynku i placów zabaw dla dzieci. Istniejące tereny są nieuporządkowane i zniszczone.

16. ZBIORCZE ZESTAWIENIE KOSZTÓW ZADANIA PRIORYTETOWEGO

„UTWORZENIE CENTRUM SPORTOWO – REKREACYJNEGO - BUDOWA PLACU ZABAW I BOISKA WIELOFUNKCYJNEGO”

1. Opracowanie map, projektu zagospodarowania terenu,
2. Przygotowanie trenu – prace ziemne,
3. Zamontowanie zestawów zabawowych,
4. Wykonanie placu utwardzonego do gry w siatkówkę i koszykówkę
5. Wyrównanie i uporządkowanie nawierzchni
6. Urządzenie strefy rekreacji (zamontowanie ławek, wyrównanie nawierzchni, zasianie trawy)

Łączne nakłady:

80.000 PLN

17. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ZADANIA PRIORYTETOWEGO

Tabela 16 Harmonogram rzeczowo – finansowy zadania priorytetowego

	2009 rok		2010 rok									
Zakres rzeczowy	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X-XI
Opracowanie map, projektu zagospodarowania terenu												
Przygotowanie trenu – prace ziemne												
Zamontowanie placu zabaw												
Wykonanie placu utwardzonego												
Wyrównanie i uporządkowanie nawierzchni												
Urządzenie strefy rekreacji (zamontowanie ławek, wyrównanie nawierzchni, zasianie trawy)												
Łącznie	80.000 PLN											

18. WDRAŻANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO

Tabela 17 Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Wierzchomino

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1) Przedłożenie Raportu z Planu Odnowy Miejscowości Wierzchomino przedstawicielom Zebrania Wiejskiego	Wójt	Styczeń 2010
2) Uchwalenie Planu Odnowy Miejscowości Wierzchomino przez Zebranie Wiejskie	Zebranie Wiejskie	Styczeń 2010
3) Zatwierdzenie Planu Odnowy Miejscowości Wierzchomino na Sesji Rady Gminy	Rada Gminy	Styczeń 2010
4) Zamieszczenie Planu Odnowy Miejscowości Wierzchomino	Wójt	Czerwiec 2010
5) Opracowanie dokumentacji technicznych ze szczególnym uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie z funduszy strukturalnych	Wójt	Styczeń 2010 - Grudzień 2015
6) Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w WPI	Wójt, Rada Sołecka	Do roku 2017

19. MONITOROWANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WIERZCHOMINO

Tabela 18 Harmonogram monitorowania Planu Odnowy Miejscowości Wierzchomino

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym	Rada Sołecka	Co sześć miesięcy począwszy od miesiąca marca 2011 roku na ręce przedstawicieli Zebrania Wiejskiego
2. Ocena realizacji WPI	Rada Sołecka	Przed sesją absolutoryjną każdego roku
3. Organizacja debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej program dla oceny jego aktualności	Rada Sołecka	Raz na dwa lata

* - Ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno – gospodarczą na skutek zdarzeń wcześniej nieprzewidywalnych lub z innych ważnych powodów Plan Odnowy Miejscowości Wierzchomino może zostać skorygowany w każdym z jego rozdziałów, o ile wniosek z uzasadnieniem złoży jeden

z członków Rady Sołeckiej na ręce Przewodniczącego Rady Sołeckiej. Wniosek taki Przewodniczący Rady Sołeckiej poddaje procedurze uchwalania dokonywanego przez Zebranie Wiejskie i zatwierdzania przez Radę Gminy.